

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

59. Quot testes in supradicto casu debent testari Confessario de signis
contritionis moribundi, vel quod confessionem petierit. Et an oporteat
testem esse Christianum, aut infidelem, vel hæreticum, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

adducti, ut vult glossa in c. 8. *caus.* 26. q. 6. loquantur solum de absolutione à censuris, gratis dicitur, quia primò ibi nulla fit mentio censurarum, sed loquuntur generatim de omnibus, qui ex infirmitate subito obmutescunt; qui non nisi temerè possunt generatim præsumi esse censuris ligati. Secundo Canones illi comparant hanc reconciliationem cum Baptismo; ergo loquuntur de vero Sacramento. Tertio loquuntur de reconciliatione, quæ requiritur ante sumptionem Eucharistiæ; quæ respectu eorum, de quibus dubitatur, an sint in peccato mortali, debet fieri per susceptionem Sacramenti Penitentia. Quarto, quia si in hoc ita Concilia, & Patres interpretantur, nescio quo pacto ex illis Sacramentum Penitentia probavimus.

11. Ad tertium argumentum de Romano Rituali respondet fusc Coninch in *responsione contra Coquetium*, n. 38. ubi probat ex Bulla Pauli V. illi Rituali præfixa, fuisse editum cum consultatione Cardinalium, & ex autoritate Apostolica typis prodidisse.

12. Ad quartum argumentum de reponitione Clement. VIII. facta 1608. die 16. Aprilis, adducit ejus exemplar Coninch *ubi supr. post n. 61.* ex Epistola illi data ab Archiepiscopo Armacano sub die 6. Junij anno 1624. Et quamvis Pontifex, privatim interrogatus, hoc responsum dederit, nec per id, ut Pontifex aliquid, cui omnes teneantur assentiri, definitur intenderit, firmiter tamen probat, id quod eo probare præcipue intendimus, scilicet, illum eam ipsius decreto nullo modo comprehendendi; ipse enim optimè mentem suam, quid in illo suo decreto damnare intenderit, scire potuit. Igitur remanet satis firmata nostra sententia ex autoritate Conciliorum, Canonum, responsionum, Pontificum, & ex validissimis rationibus, quas tot DD. asserunt, & sequuntur; unde valde miror Coquet, *ubi supr. in dissert. de confessione per litteras* c. 10. n. 40. docuisse illam in praxi non esse probabilem; sed pro explicatione hujus sententia aliud dubium erit etiam explicandum. Quæritur igitur.

RESOL. LIX.

Quot testes in supradicto casu debeant testificari Confessario de signis contritionis moribundum, vel quod confessionem petierit?
Et an oporteat testem esse Christianum, aut infidelem, vel hæreticum, &c. Ex p. 2. tr. 3. Ref. 5.

§. 1. Videtur prima facie respondendum, plures testes necessarios esse ex Concilio Carthaginensi IV. c. 76. & ex c. 15. q. 26. q. 6. ibi, *de testimonio, qui eum audierunt*, & ex Concilio Aragonico I. c. 12. & ex c. qui recedunt 26. q. 6. ibi, *testimonium aliorum verbis habet*; & ex Leone Papa Epist. 89. ibi, *testimonia eis fidelium circumstantium*, in quibus Concilia (ut patet) in numero plurali loquuntur. Ergo, &c.

2. Sed in tali casu sufficere unum testem, docet Sancius in *select. disp.* 44. n. 35. qui citat pro hac sententia Raynaudum, & Grassum; & quidem Felinus in *conveniensi* el. 1. n. 8. *de testib.* tenet standum fore dicto unius testis, ubi non agitur de præjudicio alterius, modò juret. Sed jurare in nostro casu necessarium non est, quia maximè impium esset mentiri. Nec oportebit testem esse Christianum, aut infidelem, aut hæreticum, de his enim præsumi non potest affirmare quod falsum est, ut fiat Sacramentum, præsumendum tamen esset è contra, non testaturos signa penitentia esse tradita, ne ministraretur Sacramentum verum; adhuc in eo eventu, puto Sacramentum ministrandum sub conditione, scilicet, si verum est,

Tom. I.

te signa penitentia ostendisse; absolvo te à peccatis. Et hæc omnia Sancius, & ante illum Zambranus de *Sacram. tempore mortis* cap. 4. dub. 2. & Reginaldus in *praxi* tom. 1. lib. 8. c. 3. n. 8. Sed potnam hic aliud dubium.

RESOL. LX.

An quem paulo ante in periculo mortis Confessarius audierat, & non absolverat, si postea superveniens invenit adhuc vivum, sed amisisse sensum, possit illum absolvere? Ex p. 3. tr. 3. Ref. 6.

§. 1. Affirmativè respondet Joannes Chapeavilla *tr. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis* c. 3. q. 13. Zambranus de *cas. tempore mortis* c. 4. dub. 2. *sect.* 7. n. 41. dummodò non constet talem voluntatem penitendi mutasse; quia ponitur dispositio sufficiens ad suscipiendam absolutionem, & reperitur confessio non tantum in genere, sed etiam in specie. Ergo, &c.

2. Nec valet dicere, quod potest contingere infirmum penitentem interim mutasse voluntatem confitendi; nam respondeo cum Chapeavilla *ubi supra quest.* 12. quòd ferè impossibile est, ut quis existens in articulo mortis, & desiderans confiteri, mutet ita citò voluntatem. Secundo circumstantes, qui fuerunt, possunt testificari; an viderint signa mutationis voluntatis illius. Et tertio, quia idem inconveniens potest sæpius contingere in matrimonio contracto per procuratorem; quod tamen est in usu Ecclesiæ, & verum Sacramentum. Ergo, &c. Sed quartum dubium principale explicandum videtur; Unde quæro.

RESOL. LXI.

An ad absolvendum moribundum sit sufficiens notitia mediata, que ex testibus mediatis proveniat?
Et an in prædicto casu, secusa omni attestazione testium, possit Sacerdos illum moribundum sensibus destitutum absolvere sub conditione?
Imò, an ad id teneatur? Ex p. 11. tr. 7. & Mil. 7. Ref. 31.

§. 1. Quod est quærite, an possit Sacerdos absolvere moribundum, quando ij, qui testantur de voluntate, & petitione confessionis, non audierunt hoc ab ipso infirmo, sed de aliis, atque adeo non sunt testes immediati, sed mediati. Ratio dubitandi esse potest, quia in prædictis decretis videtur requiri testimonium eorum, qui ab infirmo audierant. Sic loquitur Concil. Carthag. IV. *can.* 67. supra adductum, ubi dicitur, *desit testimonium, qui eum audierat & accipiat penitentiam.*

2. Verùm his non obstantibus affirmativè sententia adherendum esse puto, quam tuetur Martinus de S. Joseph in *man. confess.* tom. 1. lib. 5. tr. 16. *de penit.* num. 7. ubi sic ait; Pero si los testigos de quien oyo el confessor las señales de penitencia no son los mismos, que las vieron en el enfermo, sino otros, que las oyeron afirmar à los primeros, aunque niegan graves Autores, que puede el confessor absolver al penitente con este testimonio incerto, es probable que quede ser absuelto debaxo de condition, porque basta el testimonio mediato para cosa tan grave, y de importancia, como absolver à uno en el articulo de la muerte, y al Sacramento non se le haze agravio con la condicion de la absolucion. Pruebalo Lugo *disp.* 17. num. 81. pruebase porque conditio nihil ponit in esse, & ideo actus conditio-

Y 3 nalis;